

LUOLAKOIRIEN TAIPUMUKOKEIDEN SÄÄNNÖT (LUT, LUO)

(Kennelliiton valtuuston 19.11.1994 hyväksymä)
Voimassa 1.1.1995 alkaen.

1§ KOKEIDEN TARKOITUS

Kokeiden tarkoitus on jalostustyön suunnittelua varten selvittää koiran taipumukset ja sopivaisuus luolassa työskentelyyn.

2§ KOKEEN LUONNE

Luolakoirien taipumuskokeet ovat yleiset kaikille luolakoirarotuihin kuuluville koirille.

3§ OSALLISTUMISOIKEUS

Kokeeseen saavat osallistua:

Kaikki 15 kuukautta täyttäneet luolakoirarotuihin kuuluvat koirat joilla on virallinen näyttelypalkinto sekä muihin rotuihin kuuluvat koirat, joista Kennelliiton valtuusto rotujärjestöjen esityksestä erikseen päättää ja jotka täyttävät Suomen Kennelliiton niille asettamat rekisteröintivaatimukset ja joilla ei ole Suomen käyttövalion arvoon oikeuttavaa tulosta keinoluolassa.

Tuomarin koira saa osallistua kokeeseen, jota kaksi tai useampi tuomari arvostelee, mutta vain siinä tapauksessa, että koira ei tavoittele sitä kehitysastetta jota tuomari-koiranomistaja itse arvostelee ja että koiralla on toinen ohjaaja.

Kiimassa olevat nartut saavat osallistua kokeeseen viimeisenä, muiden koirien suoritusten jälkeen. Ne eivät saa liikkua koalueella tai sen läheisyydessä ennen omaa kokeiluvuoroaan.

Kokeeseen eivät saa osallistua:

Sairas, sokea, kuuro, kivesvikainen tai ihmisille vihainen koira eikä kantava narttu 30 vrk. ennen odotettua synnytystä eikä myöskään ennen kuin 42 vrk. on kulunut synnytyksestä.

Koirat, jotka eivät täytä Kennelliiton voimassa olevia rokotusmääräyksiä. **Huom!**

Koetoimikunnan ja ylituomarin on tarkistettava osallistumiset.

Kansainvälistä koetta ei voida järjestää ellei kokeeseen osallistu vähintään 6 koiraa.

Yleiset kokeet voidaan järjestää mikäli kokeeseen osallistuu vähintään 3 koiraa.

Kannattavuusnäkökohdat huomioon ottaen, päättää kokeen järjestäjä, harkintansa mukaan mahdolliset muut minimikoiramäärät, jotka ovat suurempia kuin edellä mainitut.

4§ OSANOTTAJAMÄÄRÄN RAJOITTAMINEN

Kokeiden järjestäjillä on oikeus rajoittaa osallistuvien koirien määrää riippuen käytettävissä olevien kettujen määrästä sekä tuomarin arvosteltavaksi sallittuun enintään 15 koiraa/tuomari/-koepäivä, koeluokasta ja suoritustasosta riippumatta.

Koiranomistajalle ilmoitetaan kokeeseen pääsystä viimeistään ilmoittautumisajan päättyessä.

5§ JÄRJESTÄMISLUVAN MYÖNTÄMINEN

Näitä sääntöjä noudatetaan FCI:n ja Suomen Kennelliitto-Finska Kennelklubben r.y:n luolakoirarotuja harrastavan rotujärjestön tai Kennelpiirien myöntämissä luolakoirien taipumuskokeissa. Anomisjärjestys kulloinkin voimassa olevien ohjeiden mukaan.

6§ KOELUVAN ANOMINEN

1. Luvan anoja ja järjestysvastaava

Kokeiden toimeenpanoluvan anoo järjestävä yhdistys, jonka on oltava luolakoirarotuja harrastava rotujärjestö tai sen jäsenyhdistys ainakin toisena järjestäjänä. Kokeen järjestelyistä vastaa järjestävän yhdistyksen nimeämä koetoimikunta jonka puheenjohtajan on oltava koemuodon ylituomari, ylituomitsija tai luolakoirien taipumuskokeiden kouluttajatutkinnon suorittanut henkilö.

2. Anomisen määräaika

Kokeet on anottava Kennelliiton kulloinkin määräämänä aikana.

3. Anomuksen sisältö

Koehanomuksessa on mainittava järjestävä yhdistys, kokeen nimi ja luonne, koeaika –ja paikka, kehitysasteet, osanottomaksun suuruus sekä kenelle ja mihin mennessä ilmoittautuminen ja osaottomaksu suoritetaan, tehtävään suostunut ylituomari ja hänen varamiehensä sekä koetoimikunnan puheenjohtaja.

4. Anomus osoitetaan

Anomus osoitetaan aina sen kennelpiirin hallitukselle, jonka alueella koe järjestetään tai luolakoirarotuja harrastavalle rotujärjestölle. Jäljennös koehanomuksesta toimitetaan tiedoksi järjestävän yhdistyksen kotipaikan mukaiselle kennelpiirille.

5. Kokeesta ilmoittaminen/tiedottaminen

Rotujärjestöt ja kennelpiirit toimittavat myöntämistään virallisista kokeista listan Kennelliiton määräaikaismoituksen ohjeiden mukaisesti julkaistavaksi Koiramme – lehdessä. Kokeen järjestäjä voi omatoimisesti tiedottaa kokeesta.

7§ KOKEEN SIITO TAI PERUUTUS

- ilmoitus kokeen siirtämisestä tai peruuttamisesta on tehtävä mahdollisimman pian;
- siirretystä tai peruutetusta kokeesta on täytettävä koepöytäkirja (ATK-lomake)
- kokeita voidaan siirtää vain yhden (1) kerran
- jotta koe voidaan siirtää, on syynä oltava esim.:
  - kova pakkanen
  - ylituomarin äkillinen sairastuminen sekä varamiehelle sattunut pätevä este
  - kokeessa käytettävien kettujen sairastuminen, tai
  - muu, verrattavissa oleva, ylipääsemätön este.
- mikäli kokeeseen ilmoitettu koira ei jostain syystä voi osallistua siirrettyyn kokeeseen, on koemaksu palautettava.

8§ YLITUOMARIA VASTAAVA SEKÄ HÄNEN VARAMIEHENSÄ

- on oltava Kennelliiton pätevä luolakoirien taipumuskokeiden ylituomari;
- mieluummin järjestävän yhdistyksen ulkopuolelta;
- on oltava Kennelliiton ja luolakoirarotuja harrastavan rotujärjestön jäsen;

- ylituomari ei voi toimia koiranohjaajana kokeessa jossa hän itse arvostelee.

9§ MUUT KOKEESSA ARVOTELEVAT TUOMARIT

Koska koemuodon kaikki arvostelevat tuomarit ovat ylituomaria vastaavia, ovat 8§ mukaiset vaatimuksen muitakin kokeessa arvostelevia tuomareita velvoittavat.

10§ ILMOITAMINEN KOKEESEEN JA SIITÄ POISJÄÄMINEN

1. Ilmoittautuminen

- on tehtävä viimeistään yksi (1) viikko ennen koetta, osanottomaksuineen

2. Jälki-ilmoittautuminen

- jälki-ilmoittautuminen on mahdollista, mikäli kokeessa on tilaa. Koetoimikunta voi vaatia suurempaa koemaksua, kuitenkin enintään kaksi (2) kertaa normaalin koemaksun.

3. Poisjääminen

- milloin poisjääminen tapahtuu ilman pätevää syytä, osanottomaksua ei palauteta
- päteväksi syyksi poisjäämiseen katsotaan koiran sairaus, joka on lääkärintodistuksella todistettava
- poisjäämisestä on ilmoitettava koetoimikunnalle ennen kokeen alkua

11§ VALITUKSET JA ERIMIELISYYDET

1. Erimielisyydet

- ylituomarin hyväksymästä sääntöjen mukaisesta loppuarvostelusta ei voida valittaa
- syntyneestä erimielisyydestä on heti ilmoitettava ylituomarille, jonka asiaan perehdyttyään ja koetoimikunnan kanssa neuvoteltuaan on pyrittävä saamaan asia heti ratkaistuksi.

2. Valitukset ja valitusmaksu

Valitukset on jätettävä kirjallisesti kolmen (3) päivän kuluessa koepäivästä lukien. Valitukset tutkii ja ratkaisee järjestävän yhdistyksen hallitus kuudenkymmenen (60) päivän kuluessa. Valitusmaksu on kaksi (2) kertaa osanottomaksun suuruinen ja se maksetaan takaisin, jos valitus katsotaan aiheelliseksi.

3. Jatkovalitukset

Toimeenpanevan yhdistyksen hallituksen ratkaisuun tyytymätön voi valittaa koeluvan myöntäneen kennelpiirin hallitukselle seitsemän (7) arkipäivän kuluessa siitä, kun hän sai tiedon ratkaisusta.

Kennelpiirin hallituksen ratkaisuun tyytymätön voi valittaa seitsemän (7) arkipäivän kuluessa tiedonsaannista Kennelliiton hallitukselle. Kaikki valitukset on tehtävä kirjallisesti.

12§ KOKEIDEN TULOKSET

1. Tulosten tarkastus

Kokeen sihteeri tarkastaa kaikki laskelmat ja huolehtii tulosten merkitsemisestä Kennelliiton koepöytäkirjalomakkeelle sekä jättää sen viipymättä ylituomarin tarkastettavaksi.

Milloin kokeessa arvostelea kaksi tai useampi ylituomaria vastaavaa on kunkin nimi ja ylituomarinumero merkittävä Kennelliiton koepöytäkirjaan (ATK), hänen arvostelemansa koira koskevalle riveille.

Kokeen ylituomari vahvistaa lomakkeen nimikirjoituksellaan.

2. Tulosten lähettäminen

Koetoimikunnan on lähetettävä ylituomarin tarkastamat ja vahvistamat koepöytäkirjat viikon kuluessa kokeen päättymisestä koeluvan myöntäjälle.

13§ ROTUKOHTAINEN ARVOSTELU

Koirat arvostellaan kaikki, rodusta riippumatta samoin arvosteluperustein.

Koska kokeeseen saa osallistua useisiin eri rotuihin kuuluvia koiria, tuomarin pitää perehtyä riittävästi koemuotoon osallistuvien koirien rodunomaiseen työskentelyyn.

14§ KEHITYSASTEET

Kokeissa osoittamansa taipumuksen perusteella koirat luokitellaan kehitysasteisiin seuraavasti:

Kehitysaste E = koira, joka kokeen aikana on läpäissyt ahdinkoeputken, haukkumalla ilmoittanut löytäneensä ketun n. 3 m luolan suuaukosta sijaitsevasta hakupesästä ja on suorittanut **hyväksyttävän** työn sen jälkeen kun kettu on siirretty jompaankumpaan päätepesään ristikkoluukkujen taakse. Haku- ja haarapesän välissä olevat umpiluukut ovat paikallaan.

Koeaika 10 min.

Kehitysaste D-B yleistä = Kettu on aluksi n. 3 m luolan suuaukosta sijaitsevassa hakupesässä. Koiran on läpäistävä ahdinkoputki, haukkumalla ilmoitettava löytäneensä ketun. Tuomari avaa luukun ketun takaa ja antaa ketulle mahdollisuuden siirtyä haarapesälle tai tarvittaessa tuomari siirtää ketun, jonka jälkeen koiran edestä avataan luukku, jolloin koira on seurattava kettua. Koeaika enintään 20 min.

Kehitysaste D = koira, joka kokeen aikana on osoittanut **tydyttävää** taipumusta.

Kehitysaste C = koira, joka kokeen aikana on osoittanut **hyvää** taipumusta.

Kehitysaste B = koira, joka kokeen aikana on osoittanut **erittäin hyvää** taipumusta.

Kehitysaste A yleistä = Kettu on aluksi n. 3 m luolan suuaukosta sijaitsevassa hakupesässä. Koiran on läpäistävä ahdinkoputki sekä keskiputkessa oleva hiekkaste, jonka korkeus on 18 cm ja harjaleveys 10 cm, haukkumalla ilmoitettava löytäneensä ketun. Tuomari avaa luukun ketun takaa ja antaa ketulle mahdollisuuden siirtyä haarapesälle tai tarvittaessa tuomari siirtää ketun, jonka jälkeen koiran edestä avataan luukku, jolloin koiran on seurattava kettua. Koeaika enintään 20 min.

Kehitysaste A = koira, joka kaksi kertaa aikaisemmin on saavuttanut kehitysaste B:n ja läpäistyään kokeen aikana ahdinkoputken ja hiekkasteen ja on osoittanut erinomaista taipumusta.

Huom! Kehitysaste A:n saavuttanut koira ei saa enää osallistua luolakoirien taipumuskokeeseen.

15§ ARVOSTELUJÄRJESTYKSEN ARPOMINEN

Koirien arvostelujärjestys ja kettujen käyttöjärjestys määrätään arpomalla. Kokeen tuomarilla on oikeus tilanteen mukaan muuttaa kettujen käyttöjärjestystä.

Jokaisen koiransa kanssa kokeeseen osallistuvan koiranohjaajan on oltava läsnä ylituomaripuhuttelussa sekä arpomistilaisuudessa.

16§ KOKEEN KULKU

1. Ylituomaripuhuttelu
2. Arpominen
3. Tyhjän luolan tarkastus
4. Varsinainen riistakoe
5. Ylituomarikertomuksen lukeminen
6. Arvostelujen julkaisut sekä palkintojenjako

17§ MAHDOLLISUUS KOKEEN KESKEYTTÄMISEEN

Koiranohjaajalla on **aina** oikeus keskeyttää koiran koesuoritus.

Kokeen tuomarilla on oikeus keskeyttää koira koesuoritus, kun koira:

- ei suorita tyhjän luolan tarkastusta ensinkään
- tyhjän luolan tarkastuksessa haukkuu niin voimakkaasti, ettei tuomari pysty haukun perusteella arvioimaan, onko luolassa riista vaiko ei
- pyrkiessä saavuttamaan A-asteen, ei kaiva ollenkaan tai kaivaminen on niin hidasta ettei koira 10 min. kuluttua kokeen alkamisesta ole läpäissyt hiekkaestettä
- osoittaa selvästi vastenmielisyyttä luolassa työskentelyyn.

18§ KOHTUUTON HÄIRIÄ KOKEEN AIKANA

Yleisö ei saa olla sellaisessa paikassa kokeen aikana, että se häiritsee koiran suoritusta, tai tuomarin sekä koetoimitsijoiden toimintaa.

Ylituomarin on huomautettava yleisölle liian kovasta keskusteluäänestä tai muusta häiritsevästä äänestä. Tarvittaessa häiriön aiheuttajat on poistettava koepaikalta tai sen välittömästä läheisyydestä.

Edellä kerrotut koskevat myös koesuoritusvuoroaan odottavia tai paikalla muuten olevia muita koiria.

19§ YLITUOMARIPUHUTTELU

Jokainen koe alkaa ylituomaripuhuttelulla, jossa jokaisen kokeeseen osallistuvan koiran ohjaajan, muiden samassa kokeessa arvosteluvien tuomareiden sekä kokeen toimitsijoiden on oltava läsnä.

Ylituomaripuhuttelussa tulee käsitellä ainakin seuraavia asioita:

- koiranohjaajan oikeus keskeyttää koiran koesuoritus
- koiranohjaajan paikka sekä käyttäytyminen kokeen aikana
- yleisön käyttäytyminen kokeen aikana
- kokeen kulku yleisesti sekä arvosteluperusteet
- harjoitus/koearvostelijat
- arpominen sekä tuomarin oikeus muuttaa kettujen käyttöjärjestystä
- valitusmenettely

20§ PISTETAULUKKO KOIRIEN ARVOSTELEMISEKSI

E-aste = 20 – 29 pistettä

D-aste = 30 – 34 pistettä

C-aste = 35 – 39 pistettä

B-aste = 40 – 44 pistettä

A-aste = 45 – 50 pistettä

E-asteeseen pyrkivä koira voi saada hyväksytystä suorituksestaan ainoastaan E-tunnuksen.

D – B asteeseen pyrkivä koira voi saada hyväksytystä suorituksesta joko D-, C- tai B-tunnuksen.

A-asteeseen pyrkivä koira voi saada hyväksytystä suorituksesta joko D-, C-, B- tai A-tunnuksen.

21§ KOIRAN TAI KETUN LOUKKAANTUMIEN KOKEESSA TAI KOEPAIKALLA

Epäilläessä sitä, että koiran tai ketun sen hetkinen kunto tai terveys ei salli kokeen jatkamista, on koe keskeytettävä.

Eläinsuojelulliset näkökohdat on aina huomioitava.

22§ KOKEESSA KÄYTETTÄVÄT KEINOLUOLAT

Kokeissa käytetään keinoluolaa, joka täyttää seuraavat ehdot:

- luolaputkien pituus on vähintään 2 m ja sisämitat ovat leveys 18 cm ja korkeus 20 cm
- putkien on oltava viirein varustetut, jotta tuomari voi helpommin seurata koira ja ketun liikkumista luolassa
- pesien sisämitat ovat; leveys 40 cm, pituus 40 cm ja korkeus 20 cm ja ne on oltava varustetut avattavilla ja suljettavilla reikä- tai umpiluukuilla
- luolan sisään menossa tulee olla vähintään 60 cm pitkä suppilo sekä vähintään 50 cm pitkä ahdinkoputki, jonka sisämitat ovat; korkeus 13 cm ja leveys 18 cm
- sisäänmenosuppilossa tulee olla pienat koko suppilon pituudelta sisäänmenon helpottamiseksi.
- ahdinkoputken sivuissa tulee olla 10 mm leveät ja 5 mm syvät urat 20 mm välein. Ahdinkoputken osalta pienat eivät ole sallittuja
- koeluolan pesien ja putkien on oltava mahdollisimman tiiviit sekä koko putken pituudelta avattavilla ja suljettavilla kansilla varustetut
- jokaisen hakupesän jälkeisen pesän edessä on ahdinko, jonka pituus on vähintään 50 cm ja sisämitat ovat; korkeus 15 cm ja leveys 18 cm. Supistus on oltava luolaputken kanteen kiinnitetty, molemmista päistään viistetty puusta tehty lisärakenne, joka aukenee avattavan ja suljettavan kannen mukana. Ahdinon alku on merkittävä kannen päälle sekä varustettava viirein
- pesien ja luolaputkien yhteispituuden on oltava vähintään 15 m
- jokaisen pesän molemmin puolin on oltava ura reikä- tai umpiluukku varten. Näitä sulkemiseen ja avaamiseen käytettäviä luukkuja tulee olla jokaista uraa kohden yksi (1) kappale
- reikä- sekä umpiluukkujen tulee olla niin väljät, että niiden nostaminen ja laskeminen urassaan käy vaivattomasti. Reikäluukkujen reikien halkaisija saa olla enintään 20 mm hammasvaurioiden estämiseksi.

Koeluolaston rakenne ja mitat oheisten piirustusten ja rakentamishojeiden mukaan (Liite 1)

23§ TARHAKETUT

Kokeessa saadaan käyttää ainoastaan tarhassa syntyneitä täysikasvuisia tarhakettuja, eli puna- ja hopeakettuja. Kettujen on oltava terveitä, hyväkuntoisia ja rokotettuja. Ne eivät saa olla samana vuonna syntyneitä, eivät puolustuskyvyttömiä eivätkä tarpeettoman kovia. Kettu vaihdetaan **aina** kolmen (3) koiran täysiaikaisen suorituksen jälkeen, aiemminkin, jos osallistuvat koirat ovat olleet erityisen kovia ja kettu siten on ollut tavallista kovemman painostuksen alaisena. Ketun on oltava vahingoittumaton, jotta sitä voidaan käyttää toistamiseen.

Huom! Otteita ei saa päästää syntymään.

24§ KOKEEN SUORITUSTAPAHTUMAT

1. Tyhjän luolan tarkastus

Ennen varsinaista riistakoetta on koirien suoritettava tyhjän luolan tarkastus. Koe aloitetaan antamalla ketun kulkea luolan läpi, jonka jälkeen se poistetaan luolasta. Luolan suuluukut avataan, jotta koira voi tarkastaa luolan. Koiralle on annettava riittävästi aikaa koko luolan tarkastamiseen, koska esim. vain hakupesällä käynti lasketaan osittaiseksi tarkastukseksi.

Tuomari vähentäköön harkintansa mukaan suorituspisteitä sellaiselta koiralta, joka suorittaa vain osittaisen tyhjän luolan tarkastuksen tai kun koira luolaa tarkastaessaan haukkuu.

Erittäin raskauttavissa tapauksissa voidaan koira sulkea kokeesta. Suuresta innosta tai kiihkosta johtuvaa vähäisempää haukuntaa tai ulvontaa luolan vaikeasti kuljettavissa kohdissa ei lueta löysyydeksi.

Selvästi harhaanjohtava löysyys alentaa kehitysastetta. Mikäli virhe jatkuu koiran tullessa uudelleen omille jäljilleen ja koira antaa ääntä edelleen, aivan kuin ajaisi riistaeläintä edellään, tai pysähtyy haukkumaan pesän eteen, aivan kuin olisi paikallistanut riistan, on virhettä pidettävä niin raskauttavana, että koira suljetaan kokeesta harhaanjohtavan löysyyden takia.

E-asteeseen pyrkivä koira saa jatkaa koetta, vaikka se olisikin kieltäytynyt tarkastamasta tyhjää luolaa.

A-, B-, C- ja D-asteeseen pyrkivän koiran täydellinen kieltäytyminen aiheuttaa kokeen keskeyttämisen. Koiran on käytävä ainakin hakupesällä, jotta tarkastus voidaan hyväksyä. Tyhjän luolan tarkastusta ei välttämättä tarvitse suorittaa arvontajärjestyksessä, mutta sitä saa yrittää vain yhden (1) kerran kunkin kokeen aikana.

Tyhjän luolan tarkastuksessa on huomioitava koiran into mennä luolaan. Haluttomuus on luettava virheeksi.

2. Varsinainen riistakoe

Kun tyhjän luolan tarkastus on suoritettu, päästetään kettu luolan suuaukosta luolaan ja suljetaan hakupesään ristikkoluukkujen taakse. Jotta koira ei näkisi kettua ennen koetta, koiraa ei saa tuoda luolalle ennen kuin kettu on paikoillaan. A-, B-, C- ja D-asteessa umpiluukut hakupesän ja päätepesien välissä (4 kpl).

Arvostelu:

E-aste

Koiran ohjaaja saa auttaa koiraansa ja tarvittaessa kääntää koiran kyljelleen luolan suulla. Hän saa myös rohkaista koiraansa luolan suuaukolta, kunne se on löytänyt hakupesässä olevan ketun. Kun kettu on siirretty jompaankumpaan päätepesään ei kannustaminen ole enää sallittua vaan koiran on edettävä päätepesän reikälevylle itsenäisesti.

Koira saa mennä ahdinkoputkesta vaihtoehtoisesti joko tyhjän luolan tarkastuksen tai riistakokeen aikana.

Kokeessa poistetaan kaikki reikäluukut riistatyöskentelyn ajaksi, lukuunottamatta niitä luukkuja, jotka sulkevat ketun aluksi hakupesään, myöhemmin päätepesään.

Kun koira tulee ulos luolasta, saa ohjaaja ilman tuomarin lupaa kannustaa koiraansa menemään takaisin luolaan.

Koeaika on kymmenen (10) min.

A-, B-, C- ja D-aste

Koiran on mentävä luolaan käskystä tai kehotuksesta. Työntäminen on ehdottomasti kielletty.

Koiran on läpäistävä ahdinkoputki ainakin riistakokeen aikana.

Jotta luukut voitaisiin avata, koiran on edettävä n. 10-15 cm etäisyydelle luukusta ja haukuttava kunnolla. Luukut avataan myös sellaiselle koiralle, joka nopeasti käväisee luukulla ja peräännyty enintään puolen putken päähän hakupesästä, jääden siihen haukkumaan.

Ellei koira ole ottanut yhteyttä hakupesäkkeessä olevaan kettuun 10 min. kuluessa, niin koe keskeytetään.

Kettu on aluksi n. 3 m luolan suuaukosta sijaitsevassa hakupesässä. Koiran on läpäistävä ahdinkoputki, haukkumalla ilmoitettava löytäneensä ketun. Tuomari avaa luukun ketun takaa ja antaa ketulle mahdollisuuden siirtyä haarapesälle tai tarvittaessa tuomari siirtää ketun, jonka jälkeen koiran edestä avataan luukku, jolloin koiran on seurattava kettua.

Koira saa tulla ulos luolasta eikä sitä lueta virheeksi, jos koira menee oma-aloitteisesti takaisin. Ellei koira halua mennä takaisin, saa ohjaaja tuomarin luvalla kehottaa koira menemään takaisin luolaan, ei kuitenkaan useammin kuin kaksi (2) kertaa. Sen jälkeen koiran on mentävä takaisin omasta halustaan tai ellei se mene, koe keskeytetään.

Koeaika on enintään 20 min. Koeaikaa voidaan tuomarin harkinnan mukaan lyhentää, jos koira selvästi on osoittanut erinomaisuutensa jo ennen kuin kaksikymmentä (20) min. on kulunut. Jotta koiralle tehtäisiin oikeutta niissä tapauksissa, joissa koe koiran erittäin kovan painostuksen takia, ennen aikojaan joudutaan keskeyttämään, on koiralle annettava sen saavuttama kehitysaste (B) täysillä pisteillä, ellei se kokeen aikana ole syylistynyt minkäänlaisiin virheisiin.

A-aste

Koiran on mentävä luolaan käskystä tai kehotuksesta. Työntäminen on ehdottomasti kielletty.

Koiran on läpäistävä ahdinkoputki viidessä (5) min. sekä tyhjän luolan tarkastuksen että riistakokeen aikana.

Jotta luukut voitaisiin avata, on koiran edettävä n. 10-15 cm etäisyydelle luukusta ja haukuttava kunnolla. Luukut avataan myös sellaiselle koiralle, joka nopeasti käväisee luukulla ja peräytyy enintään puolen putken päähän hakupesästä jääden siihen haukkumaan.

Jos koira kokeen aikana selvästi pyrkii ulos luolasta, on se heti päästettävä sieltä. Koiran on mentävä takaisin luolaan täysin oma-aloitteisesti, eikä sitä saa kannustaa.

Kettu on aluksi n. 3 m luolan suuaukosta sijaitsevassa hakupesässä. Koiran on läpäistävä ahdinkoputki sekä keskiputkessa oleva hiekkaeste, haukkumalla ilmoitettava löytäneensä ketun. Tuomari avaa luukun ketun takaa ja antaa ketulle mahdollisuuden siirtyä haarapesälle tai tarvittaessa tuomari siirtää ketun, jonka jälkeen koiran edestä avataan luukku, jolloin koiran on seurattava kettua.

Koiran on selviydyttävä luolassa olevasta hiekkaesteestä korkeudeltaan 18 cm ja harjaleveydeltään 10 cm. Oletetun harjan sekä ketun edessä olevan luukun välin on oltava 1,5 cm. Esteessä käytettävän hiekan on oltava hieman kostea.

Nopea kaivautuminen luetaan koiralle ansioksi, hidas alentaa suorituksen arvoa.

Ellei koira ole pystynyt läpäisemään hiekkaestettä kun puolet koeajasta on kulunut, koe keskeytetään. Koe voidaan keskeyttää aikaisemminkin ellei koira kaiva ensinkään.

Koeaika on enintään 20 min. Koeaikaa voidaan tuomarin harkinnan mukaan lyhentää, jos koira selvästi on osittanut erinomaisuutensa jo ennen kuin kaksikymmentä (20) min. on kulunut. Jotta koiralle tehtäisiin oikeutta, niissä tapauksissa, joissa koe koiran erittäin kovan painostuksen takia ennenaikaisesti joudutaan keskeyttämään, on koiralle annettava sen saavuttama kehitystaso (A) täysillä pisteillä ellei se kokeen aikana ole syyllistynyt minkäänlaisiin virheisiin.

Erilaisten työskentelytapojen arvosteleminen

Tuomarin velvollisuus on huomioida koirien erilaiset työskentelytavat ja arvostella koirat ehdottoman oikeudenmukaisesti.

Koiria arvosteltaessa tuomarin on huomioitava myös ketun laatu. Kettu, joka ei pyri puolustautumaan ei ole koeketuksi sovelias ja se on vaihdettava toiseen.

Liikkumisen ja luolasta ulos tulemisen syyt on tulkittava oikein. Tuomarin on tarkoin harkittava, onko kysymyksessä työskentelyn kannalta tarkoituksenmukainen liikkuminen ja/tai ulostuloa vai sen laatuinen ulostulo (haluttomuudesta tai arkuudesta johtuva), joka alentaa suorituksen arvoa.

Riistakokeen aikana on ahdinkoputken kaksoispesän päässä oleva luukku suljettava välittömästi koiran tultua kaksoispesään.

Jos koira kokeen aikana selvästi pyrkii ulos luolasta, on se heti päästettävä sieltä.

Jos koira hyvän suorituksen jälkeen tulee ulos luolasta tai muuten jättää ketun aivan koeajan viime minuuteilla, sille tulee antaa hieman lisäaikaa, jotta se voisi ottaa vielä yhteyden kettuun.

Kehitysaste D voidaan pitää saavutettuna kun koiran työ on tyydyttävä. Tyydyttävänä voidaan pitää koiran suoritusta, joka pääosan kokeesta työskentelee enintään 2 m:n etäisyydellä ketusta.

Koiran työskentelyä voidaan pitää erittäin hyvänä tai erinomaisena vain, jos sen suoritus on täysin hallitsevaa.

On huomioitava, että kokeen enneaikainen keskeyttäminen on hyväksyttyä ainoastaan eläinsuojelullisin perustein.

A-, B-, C- ja D-asteen tulosta ei voida saavuttaa avaamatta luokkuja koiran ja ketun välillä.

25§ LUONNONLUOLAN TARKASTUS

Saadakseen käyttövalion arvon, on koiran suoritettava luonnonluolan tarkastus viimeistään A-asteen saavutettuaan.

Luonnonluolan tarkastus suoritetaan maaluolassa, jossa on vähintään kaksi (2) sisäänmenoaukkoa.

Suorituksen arvostelee Kennelliiton pätevä luolakoirien taipumuskokeiden ylituomari.

Suorituksesta annetaan lausunto ”hyväksytty” tai ”hylätty”.

Tullakseen hyväksytyksi on koiran halukkaasti tarkastettava sille osoitettu tyhjä luonnonluola.

Kokeeseen ilmoitaudutaan:

-kokeita järjestävälle yhdistykselle. Tällöin luonnonluolan tarkastus suoritetaan luolakoirien taipumuskokeiden yhteydessä ja tuomarin antama lausunto toimitetaan järjestävän yhdistyksen toimesta muiden koetulosten kanssa kennelpiiriin kautta Kennelliitolle tai vaihtoehtoisesti

-suoraan pätevidyille luolakoirien taipumuskokeiden ylituomarille, jonka kanssa sovitaan kokeen ajasta ja paikasta. Tässä tapauksessa tuomari lähettää lausunnon koiran suorituksesta sekä koepöytäkirjan (ATK), suoraan Kennelliitolle.

Koiran omistaja/ohjaaja päästää koiransa luolaan omalla vastuullaan.

26§ LUOLAKOIRIEN HARJOITTAMINEN

Luolakoirien harjoittamisen on tapahduttava kokeista annettujen sääntöjen mukaisesti.

Harjoittaminen keinoluolilla on tapahduttava erillisen harjoitteluohjeen mukaisesti (Liite 2). Harjoitusten on oltava valvottuja. Harjoitukset katsotaan valvotuiksi silloin, kun niitä johtaa luolakoirien taipumuskokeiden ylituomari tai kouluttajatutkinnon suorittanut henkilö.

27§ KOULUTTAJATUTKINTO

Luolakoirien kouluttamiseen oikeuttava kouluttajakoulutus ja tutkinto suoritetaan erillisen ohjeen mukaan (Liite 3).

28§ MUUT LIITTEET

Liite 4 Tuomariohjesääntö

Liite 5 Koetoimikunta

Liite 6 Ohjesäännöt luolakoirien taipumuskokeiden ylituomarien koulutusta, pätevöintiä ja käyttöä varten

Liite 7 Koepöytäkirjan täyttöohje

Liite 8 Valionarvosäännöt

29§ PAKOTTAVAT SYYT

Kennelliiton hallitus voi erittäin painavista syistä määrääjäksi rajoittaa kokeisiin, kilpailuihin ja testeihin osallistumista ja antaa näitä koskevia erikoismääräyksiä sekä hyväksyä muita poikkeustoimia tämän säännön osalta.

KEINOLUOLAT

TYÖOHJEET

Suppilo

Luolan sisään menossa tulee olla vähintään 60 cm pitkä suppilo, jonka suuaukon leveys on 30 cm ja korkeus 35 cm. Ahdinkoputken liitoskohdassa korkeus on 13 cm ja leveys 18 cm. Suppilo varustetaan koko pituudeltaan sivuilta ja pohjasta matalilla pinoilla, jotta koira saa niistä tukea, sisään menon helpottamiseksi.

Ahdinkoputki

Ahdinkoputken ahdinko-osan pituus on 50 cm, korkeus 13 cm ja leveys 18 cm. Kaksoispesän liitoskohdassa korkeus on 20 cm ja leveys 18 cm. Ahdinkoputken sivuissa tulee olla 10 mm leveät ja 5 mm syvät urat 20 mm välein. Pienat eivät ole sallittuja. Sisään menon kokonaispituus on 150 cm.

Luolaputket

Luolaputki on 200 cm pitkä ja 20 cm korkea, leveys on 18 cm. Yläpuoli on varustettu kahdella helposti avattavalla ja suljettavalla kannella, jotka kattavat koko luolaputken pituuden. Kaikki hakupesän jälkeiset luolaputket päätepesälle saakka, varustetaan 50 cm pituisella ahdingolla, jonka kohdalla luolaputken sisämitat ovat leveys 18 cm ja korkeus 15 cm. Supistus on oltava luolaputken kanteen kiinnitetty, molemmista päistään viistetty, puusta tehty lisärakenne, joka aukenee avattavan ja suljettavan kannen mukana. Ahdingon alku merkitään kanteen selvästi.

Pesät

Pesien sisämitat ovat, leveys 40 cm, pituus 40 cm ja korkeus 20 cm. kaksoispesä on mitoiltaan 40 cm x 80 cm ja korkeus 20 cm. Yläpuoli on varustettu helposti avattavalla ja suljettavalla, yksinkertaisella kannella, kattaen koko pinta-alan. Pesät varustetaan avattavilla ja suljettavilla reikä- tai umpiluukuilla. Luolaputket liitetään pesiin piirustusten osittamaan paikkaan.

Kannet

Kansien on avauduttava keskustasta ulospäin.

Reikä- ja umpiluukut

Reikäluukkuja on oltava vähintään 10 kpl, reikien koko max. 20 mm. Umpiluukkuja on oltava 5 kpl. Luukkujen on oltava urassaan kevyesti liikkuvia.

Saranat, lukitus ja viirit

kaikki luolaputkien ja pesien kannet varustetaan saranoilla (52 kpl), laatikko-salvoilla (28 kpl) sekä liikkumisen seuraamisen helpottamiseksi, viirein (50-80 kpl).

Rakennusaine
Filmivaneri 10 mm (n.33 m2).

Luolarakennelman pituuden on oltava vähintään 15 m. Piirustuksissa ja työohjeissa ilmenevät **mitat ovat kaikki sisämittoja**.

HARJOITTELU LUOLAKOIREN TAIPUMUSKOKEISIIN

Kennelliiton hallituksen 5.10.1994 hyväksymät
Voimassa 1.1.1995 alkaen.

1.YLEISTÄ

1.1.1.Kokeiden tarkoitus on jalostustyön suunnittelua varten selvittää koiran taipumukset ja sopivaisuus luolassa työskentelyyn.

1.1.2.Raivotaudin uhan vuoksi ja syyhypunkin leviämisen estämiseksi on koulutettujen ja taipumuksiltaan hyviksi luolakoiriksi todettujen koirien tarve jatkuvasti olemassa.

1.2.HARJOITUKSET

1.2.1.Harjoittelun tarkoituksena on ensisijaisesti totuttaa koirat ahdinkoputken läpäisyyn, luolaputkissa liikkumiseen, hiekkaesteen läpäisyyn sekä riistavaiston herättäminen. Tarpeetonta harjoittelua on vältettävä.

1.2.2.Harjoitusten valvojana ja vastuuhenkilönä on aina oltava läsnä luolakoirien taipumuskokeiden ylituomari, ylitoimitsija tai kouluttajatutkinnon suorittanut henkilö.

1.2.3.Otteita ei saa päästää syntymään.

2.HARJOITUSKETTU

2.1.Harjoituksessa on noudatettava taipumuskoetta koskevia määräyksiä, joiden mukaan saadaan käyttää vai tarhakettua (punakettu tai hopeakettu). Kiellettyjä harjoituseläimiä ovat esim. naalin tai sen tarhattu muoto eli sinikettu sekä supikoira, mäyrä, kissa tms.

2.2.Ketun käyttö (luolaputkistossa oleminen) on kerrallaan rajoitettava samaan, mitä taipumuskokeissa määrätään (3 x 20 min).

2.3.Harjoitusten pitäminen kuumina kesäpäivinä on vältettävä. Mikäli harjoituksia kesäaikana pidetään on ne ajoitettava aikaiseen aamuun tai myöhäiseen iltaan. Putkiston riittävästä tuuletuksesta ja puhtaanapidosta on aina huolehdittava harjoituserien välillä.

2.4.Harjoitusten valvojan on varmistettava, että harjoitusketut ovat terveitä. Taipumuskoesäännöt määräävät lisäksi, että kettujen on oltava rokotettuja.

3.KOIRA

3.1.Harjoitteluun on mahdollista ottaa mukaan vain niitä luolakoirarotuihin kuuluvia koiria, joita käytetään tai tullaan käyttämään kokeissa ja metsästyksessä.

3.2.Harjoitteluun osallistuvilla koirilla on oltava voimassa oleva rokotus (vrt. Kennelliiton määräykset rokotuksista).

3.3.Harjoituksen valvojan on samoin varmistettava, että metsästykseseen käytetyille koirille on ennen harjoitusta suoritettu riittävätehoinen ulkoloisten (syyhypunkin) häätö. Mikäli näin ei ole tapahtunut, on harjoitusmahdollisuus sillä kerralla evättävä ko. koiralta.

4.HARJOITUKSEN JÄRJESTÄMINEN

4.1.Harjoituksen voi järjestää luolakoirarotuja harrastava rotujärjestö tai sen jäsenyhdistys.
Valvomattomia harjoituksia ei saa pitää.

4.2.Harjoituksesta suositellaan pidettäväksi vapaamuotoista pöytäkirjaa, joka sisältää tiedot

- aika ja paikka/harjoituksen valvoja
- harjoitukseen osallistuneet koirat
- harjoituksessa käytetyt ketut

4.3.Harjoituksessa on annettava työskentelyrauha koirille. Harjoituspaikalla saavat olla valvoja avustajineen sekä harjoittelevan koiran omistaja. Muiden (koirat ja omistajat) on oleskeltava riittävän kaukana sivummalla. Erittäin toivottavaa on, että sivullisia ei oleskele harjoituspaikan läheisyydessä lainkaan. Mikäli turhaa rauhattomuutta esiintyy, valvojan on syytä keskeyttää harjoitus.

5.PUUTTEET JA RIKKEET HARJOITUKSISSA

Mikäli vakavia puutteita tai rikkeitä havaitaan harjoituksissa voi Kennelliitto, kennelpiiri tai rotujärjestö kieltää kokeiden ja harjoitusten pito, rikkeen tehneeltä yhdistykseltä ja/henkilöltä.

JAKELU

Luolakoirarotuja harrastavat rotujärjestöt sekä niiden jäsenyhdistykset.

Luolakoirien taipumuskokeiden ylituomarit, ylitoimitsijat sekä kouluttajatutkinnon suorittaneet henkilöt.

Koe- ja harjoituskettujen omistajat.

Kennelpiirit.

Luolakoirien taipumuskokeiden sääntöjen liitteeksi.

LUOLAKOIRIEN TAIPUMUSKOKEIDEN KOULUTTAJA-TUTKINTO

(Kennelliiton hallituksen 5.10.1994 hyväksymät)

Voimassa 1.1.1995 alkaen

YLEISTÄ

Luolakoirien taipumuskoe on keinoluolassa tapahtuva koemuoto, jonka tarkoituksena on todeta luolakoirarotuihin kuuluvien koirien rodunomainen taipumus työskennellä riistaeläimen kanssa luolassa.

Koemuodon erityspiirteet ovat erittäin poikkeavat muista koemuodoista, minkä takia harjoitusten valvojan ja vastuuhenkilön tulee aina olla luolakoirien taipumuskokeiden ylituomari tai kouluttaja-tutkinnon suorittanut henkilö.

Ylituomarin koulutuksesta on säädetty erikseen ”Ohjesäännöt luolakoirien taipumuskokeiden ylituomarien koulutusta, päteväntä ja käyttöä varten”.

VAATIMUKSET KOULUTTAJA-TUTKINTOON

1.KOKEMUS

1.1.Toiminut vähintään kolme (3) vuotta kettujen tarhaajana ja/tai hoitajana tai luolakoirien taipumuskokeiden ylituomarina.

1.2.Toiminut kolmen (3) tutkintoa edeltävän vuoden aikana aktiivisesti luolakoirien taipumuskokeissa avustajana **luolilla** vähintään kuusi (6) kertaa.

1.3.Harrastanut vähintään kolme (3) vuotta omalla koirallaan luolakoirien taipumuskokeita.

2.OMINAISUUDET

2.1.Oltava arvontaa nauttiva henkilö, joka on erikoisen hyvin perehtynyt luolakoirien taipumuskokeisiin koemuotona, sekä niihin osallistuviin eri luolakoirarotuihin sekä niiden ominaisuuksiin.

2.2.Oltava elämäntavoiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan mm. henkisesti ja ruumiillisesti kouluttajaksi sopiva.

2.3.Pystyttävä kouluttamaan koeavustajat.

3.EDELLYTYKSET

3.1.Oltava Kennelliiton sekä luolakoirarotujen harrastavan rotujärjestön jäsen.

3.2.Ennen kouluttaja-tutkinnon alkua oltava oman (luolakoirarotua harrastava) kerhon ehdotus koulutukseen sekä kennelpiirin lausunto.

KOULUTUS

1.KOULUTTAJA-TUTKINNON ANOMINEN JA JÄRJESTÄMINEN

1.1.Kouluttaja-tutkinnon saavat järjestää luolakoirarotua harrastava rotujärjestö yksin, tai yhdessä jäsenyhdistyksensä tai kennelpiirin kanssa.

1.2.Tutkinnon/kurssin johtajana ja hänen varamiehenään saavat toimia luolakoirien taipumuskokeiden ylituomarit.

1.3.Tutkinnon järjestämisestä on ilmoitettava Kennelliiton määräaikaismoituksen säätämällä tavalla, jotta tutkinnosta voidaan ilmoittaa riittävä ajoissa Koiramme -lehdessä.

2.KOULUTTAJA-TUTKINNON/KURSSIN OHJELMA

2.1.Kurssin pituus on vähintään kaksi (2) päivää (16 h).

2.2.Ohjelman tulee jakaantua selvästi kolmeen osaan.

2.21.Teoreettisen /6 h) osan tulee sisältää:

- eläinsuojelun tuntemus
- eettis-moraaliset arvot
- kokeiden tarkoitus ja säännöt
- kokeiden järjestelyn
- toimitsijat, avustajat ja näiden tehtävät.

2.22.Käytännön (8 h) osan tulee sisältää:

- koeluolien tuntemus
- koeluolien kokoonpanon-, kunnon-, siisteyden ja laadun vaatimukset
- koirien harjoittaminen
- koe-eläinten käsittelyn-, hoidon- ja ylläpidon
- koealueen järjestys ja valinta
- ylituomarin avustaminen kokeessa.

2.231.Kirjallinen lopputentti (1,5 h) tulee sisältää:

- ainakin viisi (5) kysymystä teoreettisesta osasta
- ainakin viisi (5) kysymystä käytännön osasta.

2.232.Suulluisen kuulustelun (0,5 h) tulee sisältää:

- vähintään kaksi (2) kysymystä eläinsuojelulaista tai koe-eläinten käsittelystä.

2.3.Hyväksytysti suoritetusta kouluttaja-tutkinnosta on annettava kirjallinen todistus, joka sisältää kurssiohjelman pääpiirteet sekä eri osien kestoajan.

PÄTEVYYDEN YLLÄPITO

Voidakseen jatkuvasti toimia luolakoirien kouluttajana ja vastuullisena valvojana keino- ja luolaluolilla, on kouluttajan osallistuttava kokeisiin ylituomarin avustajana, vähintään yhden (1) kerran vuodessa, sekä osallistuttava tähän toimintaa liittyvään jatkokoulutukseen vähintään yhden (1) kerran kolmessa (3) vuodessa (mikäli luolakoirarotua harrastava rotujärjestö niitä järjestää), tai Kennelliiton erikoiskoulutukseen.

TUOMARIOHJESÄÄNTÖ

Tuomarin on:

- pidettävä ennen jokaista koetta ylituomaripuhuttelu
- valvottava arpomistapahtuma
- arvosteltava koirien suoritukset asiallisesti ja puolueettomasti
- arvostelun aikana vältettävä tarpeetonta keskustelua koiran ohjaajan, koeavustajan tai ulkopuolisten henkilöiden kanssa
- neuvottava ja ohjattava mahdollista harjoitusarvostelijaa
- huolehdittava siitä, että mahdollinen koe-arvostelija suorittaa työnsä täysin itsenäisesti. Koe-arvostelijoita voi olla kerrallaan vain yksi
- tarkistettava koeluola ja ryhtyä tarvittaessa asian vaatimiin toimenpiteisiin, jos hän huomaa luolassa virheitä tai puutteita

- varmistettava, että kettujen laatu vastaa annettuja määräyksiä
- jos koira kokeen aikana syyllistyy sellaiseen rikkeeseen, ettei se voi enää saada hyväksytyä suoritusta, kerrottava koiran ohjaajalle, jotta ohjaaja voi halutessaan keskeyttää kokeen. Pöytäkirjaan merkitään tällöin "ohjaaja keskeytti" ja ATK-koepöytäkirjaan merkitään huomautussarakkeeseen "luopui"
- huolehdittava siitä, että kettuja käytetään tarkoituksenmukaisesti, sääntöjen puitteissa ja eläinsuojelulain määräyksiä noudattaen
- yhdessä koetoimikunnan tai sen asettaman koetoimitsijan kanssa huolehdittava siitä, että koepaikalla säilyy järjestys
- suoritettava palkintojen jaon yhteydessä koirien suoritusten suullinen arvostelu sekä luettava ylituomarikertomus.

Tuomarilla on oikeus poistaa kokeista koira, jonka ohjaaja ei noudata annettuja määräyksiä.

KOETOIMIKUNTA

Koetoimikunnan puheenjohtaja vastaa siitä, että:

- kokeen tuomareilla on arvosteluoikeus sekä jäsenyysasiat kunnossa
- ilmoittautumiset on tehty asianmukaisesti ja viimeistään yksi (1) viikko ennen kokeita
- koirakohtaiset pöytäkirjat ja koepöytäkirja (ATK) ovat asianmukaisesti esitetyt
- kokeisiin osallistuvat koirat täyttävät sääntöjen vaatimukset
- kokeisiin osallistuu vain niihin oikeutettuja koirarotuja
- luolat ovat kunnossa ja vastaavat sääntöjen määräyksiä
- luolassa käytettävien reikäluukkujen reiät eivät ole liian suuria
- luolassa on riittävästi umpiluukkuja, vähintään viisi (5) kappaletta
- koealue on riittävän hyvin eristetty yleisöltä
- järjestys ja hiljaisuus koealueella säilyy
- koiran ohjaaja kokeiden aikana pysyttelee luolan suulla tai kauempana
- tuomarilla on käytettävissään riittävästi tehtävänsä tasalla olevia avustajia, vähintään ylitoimitsija sekä yksi (1) luolakoirien taipumuskokeiden kouluttaja-tutkinnon suorittanut henkilö
- koepaikalla on lääkintä- ja ym. välttämättömiä tarvikkeita, mm. talouspaperia
- luolat pidetään puhtaina ja että ne pestään ja desinfioidaan vähintään yhden (1) kerran vuodessa
- kettujen käsittely ja kuljetus on asiallista. Kuljetuslaatikoiden varustaminen avattavilla kansilla mahdollistaa ketun saamisen laatikosta luolaan ilman pakotteita
- koirien arvostelu- ja kettujen käyttöjärjestys arvotaan. Tuomarilla on kuitenkin oikeus tarpeen vaatiessa muuttaa kettujen käyttöjärjestystä
- sääntöjen vaatimukset täyttäviä tarhakettuja on riittävästi
- tuomarin ohjeita noudatetaan sääntöjen puitteissa
- Eläinsuojelulain mukaan jos eläin voi kilpailuissa joutua alttiiksi kivulle, tuskalle tai kohtuuttomalle rasitukselle, kilpailujen järjestäjän on omalla kustannuksellaan kutsuttava kilpailutilaisuuteen eläinlääkäri valvomaan, että tätä lakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan. Tämä eläinsuojelulain kohta koskee mm. Luolakoirien taipumuskoetta. (*Kennelliitto 9.10.19*)

OHJESÄÄNNÖT LUOLAKOIRIEN TAIPUMUSKOKEIDEN YLITUOMARIEN KOULUTUSTA, PÄTEVÖINTIÄ JA KÄYTTÖÄ VARTEN

Kennelliiton hallituksen 6.10.1992 hyväksymät
Voimassa 1.1.1993 alkaen.

YLEISTÄ

Luolakoirien taipumuskoee on keinoluolassa tapahtuva koemuoto, jonka tarkoituksena on todeta luolakoirarotuihin kuuluvien koirien rodunomainen taipumus työskennellä riistaeläimen kanssa luolassa.

Koemuodon erityispiirteet ovat erittäin poikkeavat muista koemuodoista, minkä takia kokeeseen osallistuvien toimitsijoiden sekä ylituomarien koulutukseen, päteväimiseen ja käyttöön on asetettava korkeat vaatimukset.

VAATIMUKSET YLITUOMARIN PÄTEVÖINNILLE

1.KOKEMUS

1.1.Harrastanut vähintään kolme (3) vuotta omalla koirallaan luolakoirien taipumuskokeita tai koiran tultua käyttövalioksi ollut muulla tavoin aktiivisesti mukana kokeissa.

1.2.On ollut palkinnoille päässeenä koiranomistajana tai ohjaajana mukana kokeissa tai muulla tavoin toiminut aktiivisesti luolakoirien taipumuskokeissa vähintään kolme (3) vuotta yhteensä ennen tai jälkeen osallistumisen.

1.3.On suorittanut hyväksytysti luolakoirien taipumuskokeiden koetoimitsijakurssin.

1.4.On ennen ylituomarikurssia suorittanut hyväksytysti vähintään kaksi (2) harjoitusarvostelua eri ylituomarille.

1.5.Oltava toiminut kokeen ylitoimitsijana (=järjestänyt koko kokeen) vähintään kaksi (2) kertaa sekä toiminut kokeissa avustajana vähintään neljä (4) kertaa.

1.6.Oltava perehtynyt käytännön luolametsästyksen.

2.OMINAISUUDET

2.1.Oltava ennen ylituomarikurssin alkua täyttänyt 21 vaan ei 55 v.

2.2.Oltava arvontoa nauttiva henkilö, joka on erikoisen hyvin perehtynyt luolakoirien taipumuskokeisiin koemuotona sekä niihin osallistuviin eri luolakoirarotuihin sekä niiden ominaisuuksiin.

2.3.Oltava elämäntavoiltaan ja muilta ominaisuuksiltaan mm. henkisesti ja ruumiillisesti ylituomariksi sopiva.

2.4.Pystyttävä ainakin tyydyttävästi suorittamaan koetoimitsija- ja ylituomarikurssin johtamisen.

3.EDELLYTYKSET

3.1.Täytettävä Kennelliiton valtuuston asettamat jäsenyysvaatimukset

3.2.Ennen ylituomarikoulutuksen alkua oltava oman (luolakoirarotua harrastava) kerhon ehdotus koulutukseen ja kennelpiirin lausunto.

3.3.Oltava suoritettu riistanhoitomaksu ja metsästäjätkinto.

KOULUTUS

1.KOETOIMITSIJAKURSSIN ANOMINEN JA JÄRJESTÄMINEN

1.1.Koetoimitsijakurssin saavat järjestää rotujärjestö tai kennelpiiri yksinään tai yhdessä sekä luolakoirarotua harrastava yhdistys yhdessä rotujärjestön tai kennelpiirin kanssa.

1.2.Kurssin johtajana ja hänen varamiehenään saavat toimia luolakoirien taipumuskokeiden ylituomarit.

1.3.Kurssin järjestämisestä on ilmiotettava Kennelliiton määräilmoituksen säätämällä tavalla, jotta kurssista voidaan ilmoittaa riittävän ajoissa Koiramme -lehdessä.

2.KOETOIMITSIJAKURSSIN OHJELMA

2.1.Kurssin pituus on vähintään yksi (1) päivä (=8 h).

2.2.Ohjelman tulee jakaantua selvästi kolmeen osaan:

1.21.Teoreettisen osan tulee sisältää:

- eläinsuojelulain tuntemus
- kokeiden tarkoitus ja säännöt
- kokeiden järjestelyn
- toimitsijat, avustajat ja näiden tehtävät
- ilmoittautuminen kokeeseen
- kokeen pöytäkirjat ja niiden käsittelyn

2.22.Käytännöllisen osan tulee sisältää:

- koeluolien tuntemus
- koeluolien kokoonpanon, kunnon, siisteyden ja laadun vaatimukset
- koe-eläimen käsittelyn, hoidon ja ylläpidon
- koe-alueen järjestys ja valinta
- ylituomarin avustaminen kokeessa.

2.23.Kirjallinen lopputentti sisältää:

- ainakin viisi (5) kysymystä teoreettisesta osasta
- ainakin viisi (5) kysymystä käytännön osasta.

2.3.Hyväksytyksi loppuun suoritetusta koetoimitsijakurssista on annettava kirjallinen todistus, joka sisältää kurssiohjelman pääpiirteet sekä eri osien kestoajan.

3.YLITUOMARIKURSSIN ANOMINEN JA JÄRJESTÄMINEN

3.1 Ylituomarikurssin järjestävät rotujärjestö yksinään tai yhdessä kennelpiirin tai jäsenyhdistyksensä kanssa.

3.2. Kurssin johtajana ja hänen varamiehenään saavat toimia luolakoirien taipumuskokeiden ylituomareista ne, jotka koemuotoa harrastava rotujärjestö katsoo kouluttajina päteviksi ja nimeää.

3.3. Kurssin järjestämisestä on ilmoitettava Kennelliiton määräaikaisilmoituksen säätämällä tavalla, jotta kurssista voidaan ilmoittaa riittävä ajoissa Koiramme -lehdessä.

3.4. Kurssille osallistujat valitsee luolakoirarotuja harrastavien rotujärjestöjen asettama ylituomari-kollegio hakemustan perusteella. Hakemusten tulee olla kollegion käytettävissä kolme (3) viikkoa ennen ko. ylituomarikurssia. Hakemukset kurssille tehdään kurssin järjestäjälle.

3.5. Kurssi on maksullinen ja maksuun on sisällyttävä vähintään kurssiaineiston, kurssitilan ja opetuksen.

3.6. Kurssille osallistujia voi olla enintään kymmenen (10) henkilöä, kuitenkin ei vähemmän kuin kolme (3) henkilöä.

4. YLITUOMARIKURSSIN OHJELMA

4.1. Kurssin pituus on vähintään kaksi (2) päivää (=16 h).

4.2. ohjelman tulee jakaantua selvästi kolmeen osaan:

4.21. Teoreettisen osan tulee sisältää: (n. 6 h)

- eläinsuojelulain tuntemus
- kokeiden tarkoitus ja säännöt
- kokeiden toiminta- ja tuomariohjesäännöt
- sääntöjen tulkinta
- ylituomarin oikeudet ja velvollisuudet
- ylituomarin tehtävät ennen koetta ja sen aikana
- ylituomarien jatkokoulutus ja neuvottelupäivien pöytäkirjat tulkintoihin
- koepöytäkirjan täyttö

4.22. Käytännön osan tulee sisältää: (n. 8 h)

- koeluolien tuntemus
- sulkuluukkujen tarkoitus ja käyttö
- koeluolien kokoonpanon, kunnon, siisteyden ja laadun vaatimukset
- koe-eläimen käsittely ja käyttö
- koepaikan sijainti
- harjoitusarvosteluja koemuotoisessa tilanteessa
- luonnonluolan tarkastus koemuotoisessa tilanteessa
- ylituomarin puhuttelu.

4.23. Kirjallinen ja suullinen lopputentti sisältää: (n. 2 h)

- n. kymmenen (10) kysymystä teoreettiselta osalta

-n. kymmenen (10) kysymystä käytännön osalta
-vähintään kaksi (2) kysymystä suullisesti tuomarityöskentelystä ja sääntöjen tulkinnasta.

4.3. Hyväksytysti loppuun suoritetusta ylituomarikurssista on annettava kirjallinen todistus erilliselle ylituomarikurssitodistuskaavakkeelle kahden viikon kuluessa kurssin päättymisestä. Todistuksen allekirjoittavat kurssin järjestävän yhdistyksen edustaja sekä kurssin johtaja-ylituomari.

5. HARJOITUSARVOSTELU

5.1. Ylituomari tehtävästä kiinnostuneelle koetoimisijakurssin suorittaneelle henkilölle, jota oma kerho (luolakoirarotua harrastava) on ehdottanut ylituomarikoulutukseen, on annettava mahdollisuus suorittaa harjoitusarvostelu.

5.2. Harjoitusarvostelun aikana harjoittelijalla on oikeus keskustella arvostelevan ylituomarin kanssa kokeessa olevaa koiraa häiritsemättä, kuitenkin vain kokeen kulkua ja muuta kokeeseen liittyvää asiaa.

5.3. Harjoitusarvostelija suorittaa kirjallisen arvostelun sekä vastaa arvostelevan ylituomarin tekemiin kyselyihin, jonka perusteella harjoitusarvostelu hyväksytään tai hylätään.

5.4. Hyväksytystä harjoitusarvostelusta saa harjoittelija ylituomarilta kirjallisen lausunnon. Kennelliiton koepöytäkirjaan ylituomari merkitsee harjoitusarvostelijan nimen sekä hyväksyttiinkö vai hylättiinkö harjoitusarvostelu.

5.5. Kaksi (2) harjoitusarvostelua suoritetaan ennen ylituomarikurssia ja yksi (1) jälkeen. Ylituomarikurssin yhteydessä suoritettavaa arvostelua on kurssiin liittyvä eikä lasketa varsinaisiin harjoitusarvosteluihin.

5.6. Harjoitusarvostelut suoritetaan kaikki eri ylituomarille, jotta mahdollisimman laaja näkemys saadaan koemuodon arvosteluperusteista sekä tulkinnasta.

5.7. Kokeessa voi olla enintään yksi (1) harjoitusarvostelija.

5.8. Harjoitusarvostelusta sovitaan ylituomarin ja koetoimikunnan kanssa.

6. KOEARVOSTELU

6.1. Koearvostelu saadaan aloittaa, kun ylituomarikurssin jälkeen on suoritettu viimeinen harjoitusarvostelu.

6.2. Ensimmäinen koearvostelu tulee suorittaa viimeistään yhden (1) vuoden kuluttua siitä, kun ylituomarikokelas on hyväksytysti suorittanut ylituomarikurssin.

6.3. Hyväksytyt koearvostelut tulee ylituomarikokelaan suorittaa vähintään kolmessa kokeessa siten, että ensimmäisen ja kolmannen koearvostelun välillä on kulunut vähintään neljä (4) kuukautta ja enintään kaksitoista (12) kuukautta.

6.4.Kunakin koearvostelun tulee sisältää vähintään kuuden (6) suorituksen arvostelu, joista ainakin neljä (4) on johtanut hyväksyttävään suoritukseen. Ylituomarin puhuttelu joka koearvostelussa.

6.5.Koearvostelusta sovitaan ylituomarin, koetoimikunnan ja niiden kennelpiirien kanssa, joiden alueelta koearvostelija tulee ja jonka alueella koe järjestetään.

6.6.Koearvosteluanomukseen on suostuttava, mikäli samanaikaisesti ei ole sovittu suoritettavaksi samalle ylituomarille koe- tai harjoitusarvosteluja ja mikäli se kokeen luonteen huomioon ottaen on mahdollista häiritsemättä kokeeseen osallistuvien koirien työskentelyä.

6.7.Koearvostelut suoritetaan kaikki eri ylituomarille, jotta mahdollisimman laaja näkemys saadaan koemuodon arvosteluperusteista sekä tulkinnasta.

6.8.Koearvosteluja saavat vastaanottaa ne koemuodon ylituomarit, jotka ovat toimineen ylituomaritehtävissä vähintään viidessä (5) kokeessa.

7.YLITUOMARIN PÄTEVÖIMINEN

7.1.Ylituomari katsotaan päteväksi silloin, kun hänellä on hallussaan hyväksytty ylituomarikortti.

7.2.Anomuksen tekee yhdistys (koemuotoa harrastava rotuyhdistys), jossa ylituomarikokelas on jäsenenä.

7.3.Anomuskaavakkeena käytetään erityistä ylituomarikokelaskaavaketta tarpeellisine liitteineen.

7.4.Anomus lähetetään koemuotoa edustavalle rotujärjestölle, joka antaa lausuntonsa anomukseen ja lähettää sen edelleen anojan kennelpiirille. Kennelpiiri postittaa anomuksen Kennelliitolle, jonka hallitus, ellei estettä ilmene, myöntää ylituomarikortin.

7.5.Ylituomaritehtävän saa ottaa vastaan tai lupautua siihen vasta , kun voimassa oleva ylituomarikortti on hallussa.

8.VELVOLLISUUS OSALLISTUA JATKOKOULUTUKSEEN (NEUVOTTELUPÄIVÄT)

8.1.Jokaisen ylituomarin on ylläpidettävä ylituomarin taitonsa ja kykynsä sekä kaikin tavoin pyrittävä niitä lisäämään.

8.2.Aina kun mahdollisuus arvostelemiseen taipumuskokeissa on olemassa, on syytä ottaa tehtävä vastaan, sillä paras tapa säilyttää tuntuma koemuotoon on käytäntö.

8.3.Jokaisen ylituomarin on osallistuttava noin joka toinen vuosi järjestettäville jatkokoulutus. eli neuvottelupäiville tai arvosteltava käytännössä. Mikäli sääntömuutoksia tehdään, ylituomarin on ehdottomasti osallistuttava jatkokoulutukseen.

8.4.Mikäli ylituomari ei osallistu jatkokoulutukseen, voidaan arvosteluoikeus evätä siihen saakka, kunne hän on seuraavan kerran osallistunut jatkokoulutukseen.

8.5.Kennelpiirit ja koemuotoa harrastavat rotujärjestöt valvovat, että piirin ja rotujärjestön toiminnan piirissä olevat ylituomarit jatkuvasti täyttävät asetetut vaatimustasot taitoon, kykyyn ja koulutukseen nähden.

9.JATKOKOULUTUKSEN JÄRJESTÄMINEN

9.1.Ylituomarien jatkokoulutustilaisuuksia saavat järjestää, joko yksinään tai yhteistoiminnassa keskenään, rotujärjestöt, jotka harrastavat koemuotoa, sekä kennelpiirit. Tilaisuuden järjestämistehtävät voidaan siirtää koemuotoa harrastavalle rotujärjestön paikallisyhdistykselle, vastuu tilaisuudesta sekä koulutuksesta jää kuitenkin siirtäjälle.

9.2.Koulutuksesta on ilmoitettava hyvissä ajoin ennen niiden pitoa Koiramme -lehdessä, rotujärjestöjen jäsenlehdissä tai kirjein.

9.3.Koulutukseen osallistumista annetaan osanottajille merkintä ylituomarikorttiin tai erillinen kirjallinen todistus.

9.4.Mikäli mahdollista ja erittäin suotavaa olisi, että ylituomarikokelaita kutsutaan jatkokoulutuspäiville kuuntelemaan ja oppia saamaan, mikä helpottaisi erittäin vaativaa ylituomarikoulutusvaihetta.

9.5.Koulutuksen johtaa luolakoirien taipumuskokeiden ylituomareista se, jonka järjestämisvuorossa oleva rotujärjestö katsoo kouluttajana päteväksi ja nimeää.

10.YLITUOMARIKOLLEGIO

10.1.Kukin koemuotoa harrastava rotujärjestö valitsee kolmevuotiskaudeksi (3), (alkaen v.1987) kerrallaan kaksi (2) ylituomaria kollegion jäseneksi.

10.2.Kollegion vahvuus on neljä (4) henkilöä (terrierit ja mäyräkoirat 2 + 2)

10.3.Kollegion tehtävät:

10.31.Toimia rotujärjestöjen, kennelpiirien sekä Kennelliiton asiantuntijaelimenä luolakoirien taipumuskokeita koskevissa asioissa.

10.32.Toimia valintaelimenä valittaessa osallistujia ylituomarikursseille.

10.33.Toimia koetoimitsija- ja ylituomarikurssien suunnittelu- ja johtotehtävissä.

10.34.Koordinoida ja suunnitella jatkokoulutustilaisuuksien ajankohtaiset asiat sekä alustaa ne tilaisuudessa.

10.4.Kollegio valitsee puheenjohtajansa sekä muut toimihenkilöt keskuudestaan. Kollegio voi kutsua kokoukseensa ulkopuolisen asiantuntijan kuultavaksi.

10.5.Kollegion päätäntävalta rajoittuu toimintaan valintaelimenä valittaessa osallistujia ylituomarikursseille, muilta osin toiminta tapahtuu ehdotus- ja suosituspohjalta valmisteluelimenä toimeksiantajilleen.

10.6. Kollegion päätökseen tyytymätön voi valittaa päätöksestä luolakoiria harrastavan rotujärjestönsä hallitukselle 9 vrk:n kuluessa tiedon saatuaan. Rotujärjestön päätökseen tyytymätön voi edelleen valittaa Kennelliiton hallitukselle 14 vrk:n kuluessa rotujärjestön päätöksestä tiedon saatuaan.